

Asia: VN/15019/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yksityistielain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit muutosehdotuksista

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Esitysluonnoksella ehdotetaan, että pienten sähköistämisen- ja muiden kaapelihankkeiden nopeuttamiseksi tieosakkailla ei olisi enää mahdollisuutta vastustaa kiinteistöä tai yhdyskuntaa palvelevan johdon tai siihen liittyvän vähäisen laitteen sijoittamista tiealueelle, jos kyse on vain yksittäisiä kiinteistöjä palvelevasta liittymäjohdosta.

ET kannattaa ehdotusta keventää päätöksentekoprosessia.

Nykyisen kaltainen prosessi on koettu raskaaksi, kun pienetkin muutostyöt ja uusien rakenteiden siirtäminen vaatii aina ison hallinnollisen käsittelyn ja maanomistajien osallistumisen. Tiekokouksia on harvakseltaan, mikä on hidastuttanut prosesseja. Perusteluissa todetaan, että nyt esitettävällä muutoksella on ajateltu pituussuuntaista runkoverkkoa, ei erkanevia liittymäjohtoja. ET:n näkemyksen mukaan soveltamisala voisi olla laajempikin ja kriteerinä tulisi olla hankkeen merkittävyys muuten eikä johtotyyppi, jotta muutoksella saadaan aikaan laajemmin tavoitellut hyödyt eli päätöksenteon sujuvoittaminen. Esimerkiksi tässä kohtaa ehdotamme huomioitavaksi myös vähäisiä muutoksia aiheuttavat työt esimerkiksi jakokaapin uudelleensijoittaminen ja vastaavat merkitykseltään pienet työt sekä lähinnä tienpidollisista syistä tehtävät pienet työt. Tulkintaa olisi muutenkin voinut laajentamaan kattamaan myös liittymäjohdot. Mikäli erkanevat liittymäjohdot eivät ole mukana, olisi tätä ajatusta kirkastettava pykälätasolla, sillä nyky muodossa asia ei käy ilmi pykäläehdotuksissa.

Kommentit muutosten vaikutuksista

ET uskoo, että verkkojen sijoittamista koskevilla muutoksilla on positiivinen vaikutus verkkojen rakentamisen nopeuteen, mikä osaltaan tukee kiinteistönomistajien mahdollisuuksia saada rakennuksensa yhdistettyä sähköverkkoon.

Muut huomiot esitysluonnoksesta

ET on aiemmissa lausunnoissaan yksityistielain kehittämisen yhteydessä tuonut esille, että verkkoyhtiöiden tienkäyttö on toisinaan tuonut esille tulkintahankaluuksia:

Kun yksityistien alueelle on sijoitettu sähköverkkoja ja tieosakkailla on sähköliittymiä, liittyy tähän erittäin satunnaista ajoa kevyehköllä huoltoautolla. Tällaisia voivat olla esim. toimimattoman sähkömittarin tarkastus, myrskytuhojen ja lumikuormien kartoitus tai käynnit kiinteistön omistajan (tieosakkaan) pyynnöstä. Tällaisissa tilanteissa ajo palvelee sähkömarkkinalain velvoitteita toimitusvarmuudesta, sähkön mittaamisesta ja verkonhaltijan vastuuta sähköturvallisuudesta tai on tieosakkaan hyväksi.

Yksitystielaki ja sen hallituksen esitys antaa nähdäksemme mahdollisuuden edellä kuvattuun satunnaiseen ja välttämättömään huoltotyöhön tai tieosakkaan hyväksi tapahtuvaan ajoon ilman lain 28 § mukaista luvanvaraisuutta ja siten käyttömaksua. Kuitenkin käytännössä verkkoyhtiöt ovat kohdanneet tilanteita, joissa lupaa ja käyttömaksuja on vaadittu.

Osa tiekunnista tulkitsee, että vain pykälässä erikseen mainitut poikkeukset katsotaan luvalliseksi ja toistuvat käynnit säännölliseksi kulkemiseksi. Esimerkiksi sähköverkkoyhtiöllä voi tulla edellä mainituista syistä pitkällä aikavälillä arvioiden toistuvia käyntejä, mutta käyttökertojen ajallinen väli on epäsäännöllinen eikä kovin tiheä, eikä kyseessä ole tien kunnossapitokustannuksia lisäävästä toiminnasta. Yksi mahdollinen syy on, että itse pykälässä viitataan viranomaistehtäviin ja postitoimintaan, eivätkä tiekunnat välttämättä huomioi pykälän ensimmäistä virkettä ("Muiden kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuva yksityistien käyttäminen säännöllisiin ja tilapäisiin kuljetuksiin, säännölliseen kulkemiseen sekä tien kunnossapitokustannuksia selvästi lisäävän toimintaan on luvanvaraista"). Vaikeuksia saattaa tuottaa myös tulkinnanvaraisuus säännöllisen ja tilapäisen määritelmässä, vaikka asiaa onkin avattu asiaa koskevassa hallituksen esityksessä (HE 147/2017 vp): "Säännöllisenä kulkemisena ei voitaisi pitää kertaluonteista tai esimerkiksi rajatun ajanjakson kestävää muutamia kertoja toistuvaa tienkäyttöä. Satunnainen kulkeminen, kuten yksittäiset vierailut moottoriajoneuvolla kiinteistöllä, huoltoajot tai hälytysajoneuvojen liikennöinti yksityistiellä eivät olisi luvanvaraisia."

Energiayhtiöiden ja sähköverkon toimintavarmuuden ylläpitämistä helpottaisi, jos perusteluiden yhteydessä olisi suoraan mainittu sähkömarkkinalain (2013/588) mukaiset ja vähäiset työt. Viittaus sähkömarkkinalakiin ja vähäiseen käyttöön rajaisi pois paljon ajoa aiheuttavat kohteet ja mahdollisesti raskasta kalustoa sisältävät kuljetukset. Esimerkiksi tällaisia, joissa tienkäyttämistä lain mukaan tulee sopia tiekunnan kanssa, ovat säännölliset huoltokohteet (esim. sähköasemat), kiinteistöomistukset, varikot ja urakat.

Meriranta Emmi
Energieateollisuus ry